

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) L (44)

Štev. (Nº) 27

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

18 de julio - 18. julija 1991

Odgovor Slovenije na zahteve armadnega vrha

*Sporočilo predsedstva in vlade republike Slovenije
štabu vrhovnega poveljstva oboroženih sil SFRJ*

LJUBLJANA, 30. junija — Predsedstvo in vlada republike Slovenije sta na današnji seji obravnavala dopis štaba vrhovnega poveljstva oboroženih sil SFRJ, v katerem so navedene ultimativne zahteve Republiki Sloveniji. V odgovoru načelniku vrhovnega štaba oboroženih sil SFRJ in zveznemu sekretariatu za ljudsko obrambo je med drugim rečeno:

Zahteve, ki jih ultimativno postavljate, je mogoče reševati s političnimi pogovori. Republiška skupščina je na svoji seji ponovno poudarila svojo odločenost, da uveljavlja svoje odločitve na političen in demokratičen način. Prav agresija jugoslovanske armade pa je takšen način, lasten demokratičnemu svetu, onemogočila. Kljub temu predsedstvo in izvršni svet sodita, da je treba vprašanja, ki jih zahtevajo vaše zahteve, reševati po poti pogovorov. Pri tem ja pa temeljni pogoj, da bi do tega prišlo, prekinitev ognja in ustavitev bojev, ki jih je povzročila agresija na ozemlju Republike Slovenije, in pripravljenost, da se enote jugoslovanske armade umaknejo z bojnih položajev in komunikacij ter vrnejo v vojašnice.

Sklep zveznega izvršnega sveta, na katerega se sklicujete in s katerim opravičujete vse svoje vojaške aktivnosti na slovenskem ozemlju, ne upošteva tega, da je po odločitvi skupščine Republike Slovenije in razglasitvi samostojnosti in neodvisnosti Republika Slovenija samostojna in suverena država. Organi te države so predlagali, naj se ne spremeni režim na mejah in da enote Jugoslovanske armade tako kot doslej ostanejo na zelenem pasu izven mejnih prehodov državne meje dosedanje SFRJ.

Kar zadeva druge zahteve, vam sporočamo naslednje:

1. Republika Slovenija od 21. ure dne 28. junija dosledno spoštuje prekinitev ognja in bo to zagotovila tudi v prihodnje. Pričakuje, da ne bo prisiljena zaradi kršitve druge strani braniti objekte in komunikacije v Republiki Sloveniji.

2. Mrtvi pripadniki JA so bili predani enotam JA, ranjeni, ki se zdravijo v medicinskih ustanovah, pa so lahko takoj premeščeni v vojaške medicinske ustanove razen, če tega sami ne želijo.

3. Vprašanje vojnih ujetnikov bo mogoče rešiti takoj, ko bodo enote JA po dogovoru o ustavitvi bojev zapustile bojne položaje in položaje na komunikacijah. Hkrati s tem naj se rešuje tudi problem odpusta državljanov Republike Slovenije, ki so še vedno prisilno v enotah in ustanovah JA v Sloveniji in SFRJ.

4. Sprostitev blokade poveljstev, enot in ustanov ter objektov JA je mogoče uresničiti takoj potem, ko bodo enote JA v skladu z dogovorom zapustile bojne položaje.

5. Normalna oskrba poveljstev, enot, in ustanov JA s hrano in elektriko bo možno zagotoviti takoj, ko bo rešeno vprašanje blokad na komunikacijah in ko se bodo enote JA umaknile z bojnih položajev.

6. Zagotovitev normalnega prometa vozil, zračnih in drugih objektov JA je odvisna od umika teh enot z bojnih položajev in komunikacij v skladu z dogovorjenim postopkom. Vse od začetka prekinitev ognja vojaško letalstvo v nasprotju z dogovorom operira v zračnem prostoru nad ozemljem Republike Slovenije.

7. Doslej ni znan noben primer maltretiranja članov družin aktivnih vojaških in civilnih oseb v službi v JA. Če obstajajo podatki o konkretnih primerih takega ravnanja, bodo organi Republike Slovenije ustrezno reagirali. Pričakujemo pa, da se ne bodo ponovili primeri, kot se je zgodil 28. junija v Ribnici, ko so starešine JA iz stanovanjskih blokov streljali v hrbet pripadnikom TO Slovenije in dva težko ranili.

8. O vprašanju vrnitve zaplenjenih vojnih vozil in drugih materialno-tehničnih sredstev se bo mogoče pogovarjati potem, ko bo načelno rešeno vprašanje vojne odškodnine.

Od prekinitev ognja naprej je bilo evidentiranih in dokumentiranih več kot 30 primerov kršitve dogovora o premirju, med njimi pa je najbolj drastičen tisti, ko so pripadniki diverzantskih in diverzantsko terorističnih enot JA operirali v glavnem mestu Republike Slovenije v noči med 29. in 30. junijem tudi neposredno pred poslopjem slovenske skupščine, v kateri je prav takrat zasedal najvišji organ oblasti Republike Slovenije.

Predsednik IS Skupščine Republike Slovenije

LOJZE PETERLE

Predsednik Predsedstva Republike Slovenije

MILAN KUČAN

PREMIRJE BREZ MIRU

Premirje, ki naj bi vladalo med severnima republikama in beograjsko vlado, je velikokrat prekršeno z raznimi spopadi, katere povzročajo federalne čete. Le-te si lastijo pravico, da obkoljujejo obmejne postojanke, ki so v rokah TO. Zaradi tega se stopnjuje ogorčenje in psihična napetost v Sloveniji, katere vlada je prejšnji teden sprejela pogoje držav Evropske skupnosti. Živčna vojna je posledica tudi zaradi nenehnih groženj srbskih generalov, da bodo takoj z vso silo in z vsemi sredstvi intervenirali, če bodo slovenske oblasti pregledovale federalna vojaška vozila, ki krožijo še vedno po Sloveniji.

Težnja spopadov je v zadnjih dneh prešla na Hrvaško, kjer so siloviti spopadi med Hrvati in Srbi. Srbom, ki živijo na hrvaških tleh, so se pridružili dobro oboroženi in bradati četniki. Tudi federalna vojska je izjavila, da bo v slučaju potrebe podprla Srbe.

Vojislav Sešelj je poveljnik ekstremno desničarske, nacionalistične, a tradicionalne srbske organizacije četnikov, katerih geslo je „Bog, domovina, kralj“. Med zadnjo vojno so se zatekli v hribe in gozdove. Poveljeval jim je general Draža Mihajlovič, katerega so zavezniki podpirali, dokler niso priznali Titovih partizanov. Zato so se četniki čutili prevarane in izdane, posebno, ker so zavezniki po končani vojni Dražo vrgli Titu, ki ga je dal usmrtiti.

Četniki, ki so se v zadnjem času dobro organizirali, imajo s Hrvati dolgoletne spore. Močne dizidence imajo z ustaši, katerim očitajo pokol več tisoč Srbov, Židov in ciganov med drugo svetovno vojno. Dejansko pa obstaja sovraštvo med Hrvati in Srbi že od ustanovitve jugoslovanske države po prvi svetovni vojni. Sešelj, bivši profesor sociologije v Sarajevu, je — kakor tudi srbski nacionalist Vuk Drašković, zvest kraljevi družini Karadjordjevič. Bajé ju druží ista ideja: velika Srbija, mala Slovenija in še manjša Hrvaška! Kakšen bo rezultat tega patološkega sovraštva med Hrvati in Srbi, nihče ne ve.

Tudi odnosi med Slovenijo in Hrvaško so se v zadnjih časih ohladili. Slovenci ne razumejo, da Hrvati niso ovirali srbskih tankov, ki so preko Hrvaške brutalno napadli slovenske kraje. Slovenci se čutijo osamljene. Ne razumejo, da je v sedanji dobi še možna takšna uničevalna sila, ki je podivjano rušila slovenska mesta in polja in streljala civiliste. Sedaj verjamejo, da je general Adžič že pred meseci načrtoval popolno „zasedbo Slovenije

z vsemi razpoložljivimi silami, četudi bo nekaj tisoč ljudi mrtvih. Zunanji svet se bo v začetku zgražal, a bo kmalu vse pozabil!“ Adžič in njegovi generali upajo, da ne bo nihče pomagal Slovincem!

Niso pa računali na odpor slovenskih obrambnih organov in nočejo sprejeti dejstva, da je bila njihova okupatorska vojska v Sloveniji **dejansko premagana!** Uničeni tanki in letala in predvsem nešteto ujetnikov in ubežnikov, ki se v Sloveniji niso hoteli boriti, rani njihov ponos. Teži jih, da so Slovenci pozvali srbske matere, da naj pridejo iskat svoje sinove. Res je okrog osemsto Srbov takoj prišlo v omnibusih v Slovenijo in so odpeljali mrtve in ranjene svojce, pa tudi ujetnike, ki so hoteli domov.

Največje ponižanje so srbski komandanti doživeli v Beogradu, kjer je čez tri tisoč srbskih mater in očetov protestiralo proti vojni in napadu na Slovenijo in zahtevalo mir.

Beograd pa je moral doživeti še drugo demonstracijo, ko so protestirali velesrbski šoviniisti, pripadniki Vuka Draškoviča. Očitili so armadi in Slobodanu Miloševiću, da sta „odpovedala pred separatističnim sovražnikom.“ Zahtevali so takojšnjo ustanovitev čiste srbske armade z najmanj 200.000 vojaki srbskega porekla.

Armada ni več tako homogena, kakor bi želeli Adžič in njegovi generali, kar dokazuje veliko število dezertirjev. A tudi mnogi piloti niso hoteli bombardirati Slovenije. Zato so bili kaznovani, nekateri celo z zaporom. Drugim pa so poveljniki zagrozili, da bodo nanje streljali, če ne bodo hoteli odmetavati bomb. Izgleda, da nižji člani armade ne želijo vojne, katero jim vsiljujejo komunistični generali, saj so mnogi spoznali, da se sedaj vrši spopad med dvema ideologijama.

Naenkrat se je tudi spremenil zunanjepolitični položaj Slovenije. Evropsko skupnost in celo ZDA je presenetil barbarski napad na Slovenijo. Že razmišljajo, da je pravica za samoodločanje nekega naroda le bolj važna, kakor pa z veliki stroški umetno vzdrževana državna skupnost, ki že itak razpada. Nemčija in Avstrija sta naklonjeni samostojni slovenski državi, kar dokazujejo mnoga potovanja Kohla in Genscherja. Ruski predsednik Gorbačov pa ne bo — tako vsaj je izjavil — priznal delitve Jugoslavije.

Slovenija je sprejela pogoje premirja, jugoslovansko srbska vlada nekaj dni kasneje. Vprašanje je, če ga bodo srbski generali kršili.

Karadjordjević spet v Beogradu?

Vuk Drašković je vodja Srbskega gibanja za obnovo. Pred nekaj dnevi je bil v Londonu, kjer se je razgovarjal s princem Aleksandrom Karadjordjevićem. Ko se je vrnil v Srbijo, je Drašković sklical tiskovno konferenco, na kateri je navzočim sporočil, da se bo prestolonaslednik Aleksander vrnil v Srbijo 9. oktobra — če se bodo razmere v Jugoslaviji mirno razvijale. Če se bo začela vojna, bo prišel preje in bo imenovan za vrhovnega poveljnika Srbske garde, ki se ustanavlja. Drašković je obsodil proglasitev samostojne Slovenije in Hrvaške, češ, da niso zavzele pravega načina združevanja. „Samostojnih držav Slovenije in Hrvaške ni nihče priznal niti doma, niti v svetu. Nič nimamo proti, če Slovenci nočejo živeti v Jugoslaviji. Seveda je treba imeti predhodne razgovore o mejah, o denarnem vprašanju in še o mnogo drugih vprašanjih. S Hrvati so drugačni problemi. Po končanih pogajanjih pa Slovenci lahko gredo, če hočejo...“

Bajé so se tudi Črnogorci že sprijaznili z odcepitvijo Slovencev, bojijo se le, da bi Slovenci sklenjeni trimesečni moratorij porabili v svoj prid, to se pravi, „dobro se bodo pripravili, da bodo najceneje izstopili iz Jugoslavije.“

Po zadnjih novicah je francoski ministrski predsednik François Mitterand izjavil: „...če se jugoslovanska kriza ne bo rešila na demokratičen način, se bo vzpostavila pravica za samoodločanje republik. Federacije se ne more vsiliti imperativno, niti ne imperializma ene federativne države proti ostalim članom zvezne države.“

Misija nemškega ministra se je
končala v Beljaku

Genscherju preprečili obisk

Ljubljana — Zahodnonemškega zunanjega ministra Hansa Dietricha Genscherja včeraj ni bilo v Ljubljani, saj bi bila to kljub vsemu preveč nevarna mirovna misija.

Slovenski minister za informiranje Jelko Kacin pa je na časnikarski konferenci povedal, da se je slovenska delegacija, na kateri sta bila predsednik predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan in zunanji minister dr. Dimitrij Rupel, kljub vsemu sešla z zahodnonemškim diplomatom v Beljaku. V pogovoru z dr. Ruplom je Genscher izrazil zaskrbljenost zaradi stanja v Sloveniji in Jugoslaviji, hkrati pa je izrazil obžalovanje, da ni mogel priti v Ljubljano, povedal je, da pot nadaljuje v Bonn, kasneje pa naj bi se srečal s trojico ministrov, ki je že dvakrat posredovala v Jugoslaviji. Kot je napovedal bo na današnjem sestanku KVSE v Pragi predlagal, naj vse članice dajo glas proti uporabi sile v Sloveniji in Jugoslaviji.

Genscher je po odhodu iz Beograda, kot sta povedala Kacin in dr. Rupel, izjavil, da so ga tam informirali, da Slovenija ne spoštuje dogovora o prekinitvi ognja. Slovenska stran ga je takoj seznanila s podrobnostmi dogovora s predsednikom zvezne vlade Antejem Markovičem in tudi pojasnila, zakaj prihaja do spopadov. Obrambni minister Janez Janša je na časnikarski konferenci izrazil prepričanje, da je bil eden od ciljev včerajšnjih dopoldanskih aktivnosti okupatorske armade prav ta, da prepreči Genscherjev obisk v Ljubljani, poleg tega pa je JA tudi zato po ukazu zvezne kontrole za civilno letenje ob 10.15 zaprla zračni prostor do določene višine nad vsem ozemljem Jugoslavije.

Slovenec, 3. julija

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Sredi hude zime nevdržno hiti v višave živo srebro v političnem toplomiru. In to ne le zaradi bližajočih se volitev. Celoten sistem argentinske ustavne organizacije škriplje in se maje, spričo težav, na katere naletava vlada in katere istočasno mučijo province in druge državne ustanove. Tragika je v tem, da vse poti, ki vodijo iz zagate, niso po godu ne enim ne drugim, medtem ko vsi neuspešno iščejo novih poti, ki pa seveda ne vodijo nikamor.

KATERA „ZACIJA“

Seveda. Ne bodimo preveč tragični. Položaj nikakor ni tako skrajn, kot nekateri opazovalci trdijo. Niti se ne more Argentina primerjati z drugimi državami, kjer notranja trenja vodijo v nevzdržljive eksplozije.

Vendar je po svoje tudi razumljivo, da smo zadnje čase znova brali in slišali besede, ki končujejo z izrazom „nizacija“. Najprej seveda „libanizacija“, besedo katero ima v Argentini v zakupu Alfonsín. Spomnimo se le, kako je svaril pred „libanizacijo“ države, ko je bil še predsednik. Saj je tedaj vsak korak opozicije, vsako prekrizanje računov radikalne vlade pomenil nevarnost notranje vojne v smislu Libanona.

Sedaj pa je v modi, po sili razmer, znova beseda „balkanizacija“, že toliko let pozabljena tudi v širokem svetu, a danes znova na prvih straneh svetovnega časopisja in med poročili na malih ekranih. Vendar čudno zveni trditev, da Río Negro ni Slovenija in La Rioja ni Hrvaška, kot smo brali zadnje dni.

V vsem tem zapletu je edino jasno sledeče, kar smo itak že nekajkrat omenili na teh straneh, pa očitno argentinska politična kasta ne sprejme kot neizpodbitno dejstvo: ni mogoče voditi države, kot če bi bila kraljevina, ali diktatura, če se vendar nahajamo v demokraciji. To je veljalo za Alfonsina to velja za Menema. In to zapišemo ob ponovnih naporih, da bi med obema večinskima strankama prišlo do sporazuma, ki bi državi podelil vsaj nekoliko tako potrebne stabilnosti.

Tu pa so činitelji tako raznovrstni, da je na prvem mestu omeniti osebne simpatije. Ko so se namreč te dni minister Cavallo in njegovi trudili, da bi navezali vsaj majhen stik z radikali in so nekateri vodje opozicionalne stranke sprejeli temeljne pogoje dialoga, da rešijo vsaj nekaj perečih problemov sedanjega argentinskega življenja (npr. upokojske plače), je nenadoma padlo vse v vodo, ko sta Menem in Alfonsín znova zašla v običajno zmerjanje. Osebne antipatije obeh vodij so očitno nepremostljive. Kar se sprašuje politična javnost je, do kdaj bo usoda države odvisna od osebnih simpatij.

NASLEDNJI DAN

Nekaj milijonov dolarjev manj v Centralni banki ali pa ukor provincijski finančni ustanovi seveda ni državljanska vojna. A jasno je, da ne s strani vlade, ne s strani provinc ni resne volje dialoga o kakem novem federalnem paktu, ali vsaj o pojasnitvi, kako naj delujejo dosedanje federalne ustanove. Ni tu niti zdaleka težave s kakimi vojaškimi, niti policijskimi formacijami, a država je zašla v tak ustavni kaos, da ni problem razkola, a obstaja nevarnost „disolucije“. In to bi se enostavno lahko razrešilo z enostavnim soglasnim sklepom, katerega naj bi

podpisale vse važnejše politične formacije. A vemo, da je to skoraj nemogoče, ker so močnejši osebni interesi kot pa skrb „za narodov blagor“.

Kolikokrat so bili radikali ponudili peronistom take vrste pakt? Težko bi našli vse znane in manj znane iniciative. In peronisti radikalom? Enako. Vedno se je tisti, ki je bil na vladi, čutil močnejšega in je klical opozicijo le kot privesek lastnega načrta in pod pogoji, ki jih opozicija ni mogla sprejeti. Edinkrat, ko sta se v zadnjih letih obe stranki zedinili, je bilo v provinci Buenos Aires, za spremembo ustave, ker je šlo v enako korist obema. In tedaj so volilci na referendumu pokazali hrbet takemu sporazumu.

Sedaj, ko gospodarska stabilnost boleha in se ustavni problemi množijo, se je znova porodilo gibanje, ki skuša nakazati pot novemu kompromisu. A sedaj, kot že mnogokrat prej, so volitve preblizu. Prepozno je za radikale, pre zgodaj za peroniste. Tako so soglasno sklenili, da naj se o sporazumu govori — po volitvah. Tedaj bo namreč jasno, koliko moči ima eden, koliko drugi, in kaj si upa vsak zahtevati. Bo tedaj res prišlo do kakega sporazuma? Vse je odvisno od volilne sreče. Prevelika zmaga enih in prevelik poraz drugih lahko znova povzroči tisto opijanost, ki zamegli pogled in prinaša sanje zmagovalnih političnih pohodov in trajne oblasti. To pa je strup za vsak resen politični sporazum.

NA LEVI IN DESNI

Čeprav so volitve dejansko pred vrati, je še vedno nešteto neznank. Ena teh je, kam se bo obrnila nova sindikalna formacija „62“ peronističnih organizacij, ki išče poti, a je še ne najde. Lorenzo Miguel še vedno računa in ne govori. Barrionuevo gleda, kako je njegova formacija zašla v vode poraza. Ubaldini pa še vedno išče lastnega prostora pod političnim soncem, pa ga ne najde. Prepozno je za ustvaritev nove stranke. In ni več dovolj vabljivih mest med obstoječimi. Kot izbirčna nevesta bo nazadnje lahko ostal brez zadovoljivega ženina.

A nekaj je jasno. Če se vodovje to pot ne loči, bodo gotovo te volitve izhodiščna točka za hude notranje pretrese in za nastop novih političnih formacij. Če bo trenutno uporni sindikalni peronizem zmožen organizirati neke vrste „laboristično stranko“, kot marsikdo napoveduje, ni povsem jasno. Ni dvoma, da bo moralo priti do spojitve sredinskih strank, ki bodo v bodoče vredna alternativa med peronizmom in radikalizmom. Dejansko ima tu izreden vpliv argentinska politična tradicija „caudillizma“. Kadar se je pokazala na politični pozornosti močna osebnost ki je mogla za sabo potegniti raztresene skupine, tedaj je nastala „tretja“ stranka, ki je odločilno posegala v javno življenje. Zadnji tak primer je bil Manrique in njegova federacija provincijskih strank. Sedaj pa je preveč kandidatov za to mesto (Alsogaray, Romero Feris, Cornide), a premalo „osebnosti“. Nekateri se ozirajo na „novo zvezdo“ (Santiago de Estrada), pa je še zgodaj o tem sploh govoriti. Vse, kot možni sporazum, kot novi davčni pritisk, kot prerokbe o politični bodočnosti novih osebnosti, mora počakati, da se preštejejo glasovi težko pričakovanih volitev. In to na sredini, na levi in na desnici.

Vodilne Slovenceve misli

Vzroki za nastanek novega časopisa so samoumevni, vendar jih želimo kljub temu na kratko predstaviti.

Načrtovanje novega dnevnika je dokaz, da obstoječe časopisje, dnevniki in druga periodika, pa tudi druga sredstva obveščanja, ne zajemajo vseh teženj, ki tlijo med Slovenci.

Seveda moramo poudariti, da Slovincu ne gre zgolj za zapolnjevanje vrzeli. Nove razmere, zlasti demokracija, pluralizem in težnje po narodni suverenosti, zahtevajo temeljito prenovu vsebine in forme dnevnega poročanja. Slovenec želi postati ogledalo novega dogajanja, izraz avtentičnega slovenskega hotenja.

Prebrodili smo dolgo, a koristno pot dozorevanja, zato je danes sposoben obuditi dnevnik, ki mu bo tuja skrajna kritika, ideološki ekskluzivizem in minljivo navdušenje. Slovenec bo svoje zorenje odražal v strpnem gledanju na sobivanje v slovenskem in svetovnem prostoru, v razumevanju našega položaja in hotenj. Zato smo prepričani, da je dnevnik potreben, da ima svoje upravičene cilje in da lahko prispeva h kvalitetnejšemu življenju in delovanju.

Dnevnik ne bo zastopal interesov tega ali onega dela družbe, te ali one stranke, tega ali onega prepričanja. Spodbudili so ga ljudje in njim je tudi namenjen.

Slovenec tako po eni strani zapolnjuje vrzel, ki je zevala nekaj desetletij, hkrati pa nalaga odgovornost za celovito formacijsko in informacijsko dejavnost tiskane besede. Ta celovit zajem se pač ne more enačiti s stranko, slojem, stanom ali subjektivnim oziroma osebnim pogledom; s svojim objektivnim stremljenjem se opredeljuje za človeštvo, slovenstvo in krščanski etos. To troje je temeljna vsebina Slovence. Pa ne kot absolutna danost, temveč kot dejanska snov našega bivanja.

Gre torej za humanost, za pripadnost narodu in za temeljna pravila posamičnega in skupinskega ravnanja. Pri tej zasnovi smo šele na začetku poti, zato si bo Slovenec prizadeval, da bi bil sredstvo in mesto medsebojnega zaupanja in resnične obzirnosti. Ne bo si lastil monopola, temveč bo njegova pravilna legitimacija ravnanja in dogajanja, ki jim bo verodostojno, preudarno in strokovno sledil.

V prizadevanju slediti dogajanju, ljudem, in to verodostojno, preudarno in strokovno.

Andrej Rot,
glavni in odgovorni urednik

Slovenec, leto LXXV, št. 1
25. junija 1991

HOČEMO ITI SVOJO POT

Rdeča zvezda se je utrnila

Bara Remec, argentinska slikarka, je v 81. letu starosti umrla.

Ne vem več za gotovo, kdaj sem prvič slišala za ime Bara Remec, mislim pa, da je to bilo ob priliki mojega bivanja v New Yorku. Spominjam se majhne slike, nasproti katere sem sedela med večerjo pri sorodnikih. Vprašali so me, ali poznam njeno delo, in se v isti sapi dodali: „Ah, kaj, saj se v Sloveniji o njej ne sme govoriti...“ Kasneje sem se pa tja pri kakšnem starejšem Ljubljancu zasledila kakšno njeno platno, slišala to ali ono. Prav po kapljicah je prihajala ta nenavadna ženska v mojo zavest. Potem je prišlo do odjuga in do razstave slikarjev izseljencev v Novem mestu in letos novica, da bo Remčeva v ljubljanski Mestni galeriji junija samostojno razstavljala. Nato nenadoma vest o njeni smrti iz ust naše rojakinje iz Argentine, ki se na ljubljanski likovni akademiji izpopolnjuje v grafiki. Prav ta mi je s svojo živo pripovedjo odkrivala Bara Remec ne le kot umetnico, ki se je vsa predala barvam in oblikam, ampak tudi kot človeka s tankim posluhom za ljudi okoli sebe.

Na moji mizi je kup izrezkov iz slovenskih publikacij iz Argentine vse od leta 1949 — kritike, ocene, pogovori, reprodukcije. Vseeno premalo, da bi si upala kaj tehtnejšega zapisati o pokojni slikarki. Sicer pa ji bodo mesto v naši likovni umetnosti določali strokovnjaki. Me pa po tistem skrbi, da bo v tisti poplavi besed, ki jo bo sprožila njena razstava, od Bara Remec, vsestranskega nekonformista ostalo le bore malo...

V tem trenutku, ko se čakam na razstavo, se mi zdi prav, da nam o Bari Remec govorijo tisti, ki so bili človeško blizu in so dobro poznali njen način življenja.

Dr. Karel Vojska se je ljubeznivo odzval vabilu in je svoje spomine na slikarko takole strnil:

Bara Remec je bila iz tipične predvojne meščanske družine: njen oče je bil ravnatelj realne gimnazije, v bistvu pa ves predan političnem udejstvovanju takratne Slovenske ljudske stranke; toda Bara Remec ni imela prav nobenega smisla ne interesa ukvarjati se s politikom. Že v mladih letih — torej predno je šla na slikarsko akademijo v Zagreb — se je zelo rada ukvarjala z risanjem bodisi portretov bodisi pokrajinskih motivov, a ker ji zlepa izdelek ni izpadel po njenih zamislih, je vse večinoma trgala in metala stran, edino portret nečaka, Tinčeta, sedanjega urednika Svobodne Slovenije, ji je tako uspel, da ga ni zavrgla. Značajsko je bila precej ostrih potez, na svojo zunanost ni polagala posebne pozornosti in se je hote in zavestno tako oblačila, da je bilo takoj vidno, da ji vsakdanje marnje za materialne življenjske razmere niso posebno pomembne.

Ko je po koncu vojne postalo tudi zanje v domovini življenje nemogoče, se je pridružila številnim rojakom, ki so se zatekli v tujino iskati novega življenja. Najprej se je z domačimi vred nastanila v Buenos Airesu, a življenje v mestu ni ustrezalo njenemu značaju, zato je pozneje večino let preživela v Bariločah ob vzhodni Andov. Na tem področju je dobila prve stike s tam živečimi indijanskimi naselenci in se je v tistih njenih pohodih tja vsa poznejša leta popolnoma posvetila proučevanju tamkajšnjih ljudi, njihovih običajev, pokrajine, geoloških posebnosti. Iz tega obdobja je nastala v njenem stanovanju v Buenos Airesu zbirka kamnov. Prav tako je zbiralala tudi razne lesove, kar je vnašala v barvitost svojih

platen.

Iz načina življenja na tem obanskem področju je spoznala, da je življenje daleč stran od civilizacije v vsej materialni preproščini lahko prav tako smiselno in polno.

Podrobno kot misijonarji se je tudi Bara Remec vsa predala življenju med Indijanci na argentinski strani Andov. Po njej je ostala bogata umetniška zapuščina...

Zalka Arnšek pa se slikarke takole spominja:

Če pomislim na gospo Baro, se moram spomniti na gorske sprehode, jezera, reko Limay, hrib Leones. Drugi slovenski otroci so jo klicali botra Bara. Zopet slišim prijazno slovensko besedo, ki me je sprejela, ko sem pozvonila v sedmo nadstropje neke buenosaireske stolpnice. Vidim razstave, ki jih je pripravila kar na tleh, doma.

Neko pomlad smo šli z našim bariloškim zborom v Tilcaro in Humahuaco. Srečali smo jo v starem muzeju. Potem nam je podarila v spomin male forme iz rdeče gline.

Če pomislim na gospo Baro, se moram spomniti poti na Pico Bara, na anekdote, ki jih je znal pripovedovati gospod Vojko, naš vodič. Na Slovensko planinsko društvo in zakajene slike „Pod skalco“. Pripovedovala bi lahko o zbirki žic, trsk, ki jih je nabirala na cesti in polju, in o tisočih oblikah, ki jih je znala razbrati v njih.

Spomnim se na jutro, ko smo stali slovenski študentje pred „Stanom“. Prišla je gospa Bara z neko Indijanko in jo prosila, naj nam zapoje pesem o jezeru Nahuel Huapi. V Buenos Airesu so nanjo čakale črepinje starih indijanskih posod, zbirka kamnov, rastline, duh po sivozelenih listih evkalipta. V tistem stanovanju mi je neko popoldne ob šipkovem čaju in medenih piškotih pristrčno pokazala prve poskuse knjige, risb njenih pranečakov.

Zdaj vidim puščice, nakit in tiho skrb za revne otročiče. Povabi nas po lesenih stopnicah v skromno podstrešno delavnico. In vidimo barve! Barve na čopiču, barve na platnu. Oblike, narejene v glini, ex librise, opreme knjig slovenskih zdomskih pisateljev. Spomnim se na njeno veselje ob obisku skupine zavednih koroških Slovencev in na njeno stalno zanimanje za dogajanje v Sloveniji.

Ponovno odkrijem besedo zvestoba, ki mi gospa Bara pove: Ponudila sem, da ponatisnejo v Sloveniji zbirko panjskih končnic z domobransko mitiviko. Kdaj pa bo razstava, vprašam. Zdaj še ne. Koledar je kazal leto 1989, začetek leta 1990.

Leto 1990-1991. Umetnica Bara Remec je prvič po odhodu iz domovine pristala na to, da se njena dela predstavijo na razstavi v Sloveniji. Razstava bo junija v Ljubljani.

Marec 1991. V mislih se pridružim bariloškim Slovencem, ki jo spremljajo k zadnjem počitku v Pampi Huanaleo.

Pomislim, da bodo njene slike končno dobile svoje mesto v slovenskih hišah, v mozaiku slovenske kulture.

...Toda Vi, gospa Bara, ali bi Vi našli svoj dom, svoj vrt, ali bi lahko zopet prebrali vsaj eno knjigo iz domače knjižnice? Bojim se, da ne...

Zaloti me misel, da so božji načrti prikriti našim očem in da mora vse to imeti nek smisel.

Če pomislim na gospo Baro, čutim vonj po suhih hruškah in jabolkih, ki jih je vsako jesen sušila na podstrešju. Vonj po krljih, s katerim je prepojen svet pod Južnim križem, se izgubi po zaprašenih cestih. Vse se počasi spremeni v komaj

Samostojnost Slovenije je bila sprejeta v parlamentu v torek 25. junija, o čemer smo že podrobno poročali. Slavnostna razglasitev pa je bila naslednji dan, 26. junija zvečer na trgu pred skupščino. V slavnostnem vzdušju so se pričeli zbirati Slovenci in popolnoma napolnili trg. Pred skupščino je na samotnem drog zadržal Ljubljana še ni videla, proglasil novo državo Slovenijo in v govoru orisal njeno bodočnost. (Seveda je omenjal, da naj ne gledamo nazaj...).

Nastopil je 46 let pričakovan trenutek: stara zastava z zvezdo je med žvižgajem bila sneta... in rdeča zvezda, ki je povzročila toliko gorja, krvi in trpljenja,

je zatonila. Na visok drog sredi trga pa je med ploskanjem množice sinila nova zastava Republike Slovenije, naša stara trobojnica z novim slovenskim grbom. Ljubljanski metropolit dr. Alojzij Šuštar je zastavo blagoslovil (žal „slučajno“ mikrofoni niso delovali), nato pa se je začel kulturni program pozno v noč, ljudje pa so praznovali samostojnost po vsej Ljubljani in drugod po Sloveniji še dolgo v jutro, po cerkvah so zazvonili zvonovi, zažareli so ognjemeti in rakete; tudi kresovi so zagoreli po marsikaterem hribu — tudi na Triglavu! Samostojna in svobodna Slovenija je bila rojena!

V sredo zvečer je imel metropolit dr. A. Šuštar v stolnici svečano mašo za domovino. Vseh teh svečanosti se je udeležilo veliko rojakov iz Argentine, ki so ta čas v Sloveniji.

Tine Debeljak,
po telefaksu

Provokacija peterokrake po peterokraki?

Dan pred slovesno razglasitvijo samostojne države Republike Slovenije je bil pri Sv. Marjeti niže Ptuja pokopan duhovnik Jože Vesenjaka, dolgoletni spiritual v ljubljanskem bogoslovju. Kakih 200 do 300 duhovnikov in veliko drugih pogrebcev je debelo gledalo, kako so dan po razveljavitvi zastave s peterokrako rdečo zvezdo v parlamentu krajevni dejavniki priklanjali v grob prav to zastavo. Vpraševali smo se, zakaj po razveljavitvi in odpravi komunističnih državnih simbolov z njimi zaviti truplo duhovnika, ki ga je komunizem po krivici mučil. V pogovorih o tem smo skušali storilce opravičevati s tem, da najbrž nihče od organizatorjev pogreba ni vsega tega vnaprej razmislil, ampak se je vse skupaj zgodilo mimogrede in polzavestno. Vendar je zadeva nerodna vseeno, saj se je to dogajalo ob silno veliki množici navzočih.

Peterokraka torej, ki je Vesenjaka pred 48 leti obsodila po nedolžnem na smrt, se mu je sedaj že kot uradno razveljavljena vsiljevala v grob. Nič

čudnega, da je to dejanje izgledalo kot nezaslišana provokacija. Nasilnež se norčuje iz žrtve svojega nasilja. V tem priklonu peterokrake se komunistični totalitarizem klanja fantu, ki ga je leta 1943 po nedolžnem obsodil na smrt, ga že peljal na usmrtitev, toda v zadnjem trenutku je bil, kakor po čudežu, rešen. Klanja se duhovniku, ki je bil posvečen leta 1944 in bil pokopan dan pred slovesno razglasitvijo samostojne države Slovenije. Duhovniku torej, katerega posvečeno delovanje se v bistvu pokriva z obdobjem Slovenije pod komunističnimi simboli. Klanja se duhovniku, ki je, ne veliko pred svojo smrtjo, javno posegel v ustvarjanje novih simbolov države Slovenije.

Ne glede na to, ali je do dogodka prišlo namerno ali nenamerno, nalašč ali po nesreči, mislim, da je res zadnji čas, da bi bila to zadnja od tovrstnih provokacij, ki so nam pol stoletja grenile življenje.

Dr. Rudi Koncilijs
Slovenec, leto LXXV, št. 1

vidno črto, zahvalo in spomin.

...Kot ponavadi sem že nekaj časa v Bariločah pri svojem slikarskem delu, tam gori pod streho, v tem ateljeju, kjer se prav dobro počutim. Seveda ne pozabim iskati žic in trsk, ki jih tukajšnji ljudje odvržejo zato, tako vsaj mislijo, da bi imeli srečo. Veš, da Indio ali mešanci nikdar ne spravljajo ničesar v spomin, kot to delamo mi, civilizirani ljudje.

...Tukaj jaz nadaljujem slikanje v črno-rdečem...

(iz pisma Bara Remec Zalki Arnšek z dne 14. 1. 1991)

Leta 1966 je Bara Remec dala Tinetu Debeljaku v Zborniku Svobodna Slovenija na njegovo vprašanje, kakšen je odnos do slovenske umetnosti v domovini in kako gleda na argentinsko umetnost in moderne tokove v umetnosti nasploh, takšen odgovor:

„Z onimi v domovini sem izgubila stikov, tukajšnje razstave redno obiskujem, toda ne bi hotela dajati sodbe o njih. Tudi ni važno, kaj mislim jaz. Moje sedanje umetniško zanimanje gre zlasti za tem: odkriti dušo prvotnega človeka in skrivnosti njegovega bivanja, pa čudovito pokrajino juga kakor severa, ki dihata

skrivnostno povezanost prav tega in takega človeka z zemljo. Zato sem najraje sama ter se ne zanimam za tuje tokove ne doma ne v svetu: hočem iti svojo pot...

Dlje ko razmišljam, bolj sem prepričana, da je bila pot, ki je Bara Remec odpeljala tako daleč od doma, v svoji tragičnosti hkrati tudi globoko smiselna. V luči dogajanj na Slovenskem se kaže njen odmik silno potreben, zakaj našla je deželo in ljudi, kjer se je lahko potopila v skrivnost prvobitnosti. Le tako nam lahko v svojih delih zdaj, v teh kalnih časih, ponudi neomadeževanih barv — prav kot da bi nam, utrujenim, iz preproste glinene skodelice dajala krepčilne studenčnice. Povsem bistro tekočino pa je moč zajeti v tistih globinah, v katerih ostane prostora le za eno — za preprosto in pristno.

Takšnemu čistemu sporočilu ni dovolj, da samo odpremo vrata, pripravljeni mu moramo biti tudi priti naproti. A nje, ki bi ji lahko s stiskom rok dejali: „Dobro došli naposled doma, gospa Bara,“ ne bo nikoli več med nas.

Veselka Šorli-Pucova
Tretji dan, maj 1991

AVGUST HORVAT

OB STOLETNICI OKROŽNICE RERUM NOVARUM

Katoličani ustanovijo lastno politično stranko, ustanavljajo prosvetna društva in mladinske organizacije, postopoma se zboljšujejo tvari pogoji življenja. V demokratični tekmi z liberalno in socialistično stranko krščanska doseže večino. Krekov Socializem in Ušeničnikova Sociologija sta knjigi na evropski ravni. Prva svetovna vojna nekoliko zaustavi ta kulturni in tvorni napredek. Med vojno se zbudi močna zavest slovenske narodne identitete. Anton Korošec zahteva v dunajskem parlamentu pravico Slovencev do neodločbe. Pet katoliških shodov je zgovorna priča aktivne družbene zadolženosti slovenskih katoličanov.

Aktivno sodelovanje slovenskih katoličanov pri reševanju družbenih vprašanj pa je bilo prizadeto s sporom, ki se je pojavil v socialnem odseku petega katoliškega shoda. Skupina, ki se je smatrala za dediča idej Janez E. Kreka, je vnašala v družbeni nauk Cerkve nekatere marksistične ideje, ki jih je večina odklonila. Iz krščanskih socialcev ali socialistov, kot jih je pojmoval Krek, so postali krščanski socialisti po idejah uvoženih iz Nemčije. S tem sporom se je začela pot slovenskih krščanskih socialistov v poznejšo Osvobodilno fronto kot to dokaže zgodovinar Janko Prunk.

Ker so bile ideje slovenskega krščanskega socializma močno pomešane z marksizmom, so odklonili okrožnico Quadragessimo anno Pija XI. ob 40-letnici Rerum novarum, v kateri to dopolnjuje, uči o družbeni pravičnosti, sodelovanju delodajalcev in delojemalcev v stanovskih organizacijah in v upravi podjetij češ, da papež ni učil ex-cathedra in zato nauk okrožnice niso dolžni sprejeti. Duhovni vodja Jugoslovanske strokovne zveze, sindikalne veje slovenskih krščanskih socialistov, pater Angelik Tominec je poskrbel za drug prevod okrožnice Rerum novarum in v podnaslovu pravi, da je ta temelj krščanskega socializma in njegovo vodilo. Enako kot takratni vodja kulturne smeri krščanskih socialistov Edvard Kocbek, tako je tudi pater Angelik Tominec zajadral med marksiste in bil zagovornik revolucije v Sloveniji. V povojnih letih se je skušal od njih oddaljiti, a povzročene škode ni bilo mogoče popraviti.

Vsled odklonitve okrožnice Quadragessimo anno s strani krščanskih socialistov, se je ustanovila nova sindikalna organizacija krščanskih delavcev in Zveza združenih delavcev in potem še nameščencev, ki sta bili nosilca celotnega družbenega nauka Cerkve. Tako je prišlo do močne ločitve s krščanskimi socialisti tudi v tem pogledu. Značilno za današnje razmere v osrednji Sloveniji je, da tudi katoliški teologi obravnavajo kot zgodovinsko dejstvo pri širjenju družbenega nauka Cerkve samo krščanske

socialiste, Cerkvi zveste, ki so odklonili sodelovanje z marksizmom, pa niti ne omenjajo, o njih molčijo.

V.

Vzporedno z družabnim razvojem in tehničnim napredkom se stalno aktualizira tudi družbeni nauk Cerkve. Spremembe zahtevajo aplikacijo evangelija, ki odgovarja vsakokratnim razmeram, da ga lažje razume človeštvo v vsakokratnih okoliščinah. Temu vodilo in nalogi je Cerkve dosledno zvesta. Kot že omenjeno, je ob 40-letnici Rerum novarum Pij XI. poslal svetu okrožnico Quadragessimo anno, v kateri se papež zahvaljuje Leonu XIII. za njegovo okrožnico, potrjuje veljavnost njenega nauka, pokaže na nove rešitve družbenega vprašanja ob večjem spoštovanju družbene pravičnosti, predvsem pa naravno obnovo človeštva, ker je ta predpogoj za pravičen družbeni red. Isti papež odločno nastopi proti diktaturam takratne dobe. V okrožnici Non abbiamo bisogno italijanski fašizem, v Mit brennender Sorge nemški nacizem in v Divini Redemptoris boljševiski komunizem. Vsi trije zločinski družbeni sistemi, katerih perversnost smo Slovenci občutili na lastni koži, so žalostno propadli.

Ob 50-letnici Rerum novarum, za binkošti leta 1941, že med vojno viro, se je je spomnil papež Pij XII. V radijski poslanici katoličanom in svetu ponovi nauk okrožnice, priporoča pravičnejšo razdelitev za življenje potrebnih dobrin, spoštovanje dela, človeka in družine. Zelo zavzeto brani življenjski prostor družine, to je dostojno stanovanje in primerno premoženje, kar naj poleg pravične plače jamči družini njeno stabilnost.

Tudi sredi vojne vihe katoličani ne smejo pozabiti na prenovu družbenega reda, ki naj bo pravičen in demokratičen, za to v božični radijski poslanici leta 1943 govori o vprašanju demokracije.

Doba po drugi svetovni vojni in potreba verske in moralne obnove je postavila Cerkve pred nove izzive. Velike spremembe v družbenem življenju, predvsem v mednarodnem z osamosvojitvijo kolonialnih dežel in razmah komunizma, ki je zaslužnil polovico Evrope, so zahtevale nov pristop k reševanju družbenih vprašanj. Potreben je bil aggiornamento. Ta je značilen za pontifikat papeža Janeza XXIII. V okrožnici Mater et Magistra dopolni družbeni nauk Cerkve v skladu z novimi potrebami človeštva, posebej se še zavzame za vprašanje kmečkega stanu, kateremu morajo biti dostopne vse pridobitve sodobne kulture in civilizacije. V naslednji okrožnici Pacem in terris se zavzame za mir med narodi, posebej še za pravice in zaščito narodnih manjšin. Hladna vojna med zapadom in vzhodom je grozila, da se bo spremenila v krvavo.

(3)

Tožilec dr. Drobnič odgovarja

Poslanec Peter Bokeš (prenovitelj) obtožuje državnega tožilca dr. Drobnič, da je pisмено obvestil osebe, proti katerim teče postopek, da so osumljeni raznih zločinov, storjenih med zadnjo vojno. Od sedmih osumljencev je šest obvestilo že prejelo, enega pa pismo ni doseglo, ker je spremenil bivališče. Jugoslavija je pred leti ratificirala mednarodni dogovor o nezastaranju vojnih zločinov. Tretji člen tega dogovora se glasi: „Države, podpisnice te konvencije, se obvezujejo, da bodo v svoji državi omogočile izročitev oseb, navedenih v 2. členu te konvencije, v skladu z mednarodnim pravom.“

Ker Bekeš predlaga, da skupščina dr. Drobnič razreši sedanje funkcije javnega tožilca Republike Slovenije, mu dr. Drobnič v „Delu“ takole odgovarja:

„Osebam, proti katerim je uvedena sodna preiskava, je po veljavljnem zakonu treba izročiti sklep o uvedbi preiskave. In vsi se imajo po zakonu celo pravico pritožiti na takšen sklep. Kot veste, tem sedmim osebam takšen sklep ni bil nikdar vročen, ker so pač v tujini. Če bi bili ti predpisi o kazenskem postopku izvedeni, potem teh oseb zdaj ne bi bilo treba posebej obveščati, ampak bi zadoščala samo izjava, da so že bile obveščene, in da tiste, ki niso bile obveščene, niso v postopku,“ pojasnjuje Anton Drobnič in dodaja:

„Ker pa seveda vsi ti na takšen način niso bili obveščeni in ker je znano, da je med Slovenci v tujini

vladal strah in da se jih več sto, nekateri trdijo, da celo tisoč ni upalo v domovino, smo pač šli v neke vrste negativno objavo brez imen. Tako smo tiste, ki našega obvestila niso prejeli, seznanili, da niso v postopku. Druge pa smo preko sekretariata za mednarodne zadeve obvestili, da so v postopku. In naj še enkrat poudarim — tega nismo storili zato, da bi obvestili tistih sedem oseb, ampak da bi vsi drugi vedeli, da niso na seznamu in v postopku. Da torej ne bi imeli več razlogov za strah, zlasti zaradi Svetovnega slovenskega kongresa, ki bi se ga marsikdo rad udeležil. Samo to smo storili in vse to v okviru predpisov o pravicah in dolžnostih javnega tožilca.“

Anton Drobnič je nadalje poudaril, da ta izjava tožilstva v ničemer nikakor ne prizadeva vprašanja zastaranja ali nezastaranja vojnih zločinov in v ničemer ne vpliva na postopke proti sedmim osebam.

„Ti postopki danes tečejo natanko tako, kot so tekli pred našo javno izjavo! Torej Bokeševa trditev, da smo s tem kršili mednarodne konvencije, ni utemeljena in ni razloga, da bi začeli postopek za mojo razrešitev. Sicer pa, postopka — tudi kazenskega — ne urejajo mednarodne konvencije, ampak zgolj interni jugoslovanski predpisi. Vsebinsko dejanja, ki je zagrešeno, pa v načelu urejajo mednarodne konvencije, v njihovem konkretnem opisu pa tudi naš kazenski zakon,“ pravi Drobnič.

XXVI. ŠTUDIJSKI DNEVI „DRAGA 91“ DSI - TRST - 30., 31. AVGUSTA, 1. SEPTEMBRA 1991

PARK FINŽGARJEVEGA DOMA, OPČINE, NARODNA ULICA 89

Petek, 30. avgusta 1991

Ob 17.00: predstavitev predavateljev na letošnji Dragi
Ob 17.30: Justin Stanovnik: LECTIO DIFFICILIOR
Izraz, vzet iz filološke znanosti, namiguje na načelo, naj težnja po resnici gre preko videzov: o tem bo govoril intelektualac, angažiran s sodobno slovensko problematiko.

Sobota, 31. avgusta 1991

Ob 16.00: Vlado Gotovac: HRVATSKA MED MEDITERANOM IN SREDNJO EVROPO
Prominenten hrvaški kulturnik, ki je iz titovskih zaporov prišel na čelo „Hrvaške matice“, bo spregovoril tehtno evropsko besedo izpod hrvaško-slovenskega obneblja.
Ob 18.00: Peter Tancig: PERSPEKTIVE SLOVENSKE ZNANOSTI
Slovenski znanstvenik, član demokratične slovenske vlade, bo razgrnil svoje poglede na panoramo slovenskega znanstvenega prizadevanja.

Nedelja, 1. septembra 1991

Ob 10.30: Marko Rupnik: VIZIJA IZ KAOSA
Iz kaosa proti smislu, iz toge tradicionalnosti v novo svežo duhovnost, iz črkarstva v tokove duha...
Ob 16.00: Okrogla miza na temo: SLOVENIJA REALNOST IN VIZIJA
Širši krog predstavnikov slovenskega političnega življenja bo pretresel sedanji osamosvojitveni trenutek.
Po vseh predavanjih diskusija in družabnost.

Nedeljska služba božja bo ob 9. uri v parku na prostem.

Podprimo Slovenijo!

Za nadziranje podpore Sloveniji je republiška vlada odprla račun v Zvezni zadrugi v Celovcu (konto 52704, b. r. 39100). Zaradi tamkajšnjih razmer ne pošiljajte denarja na bančne račune, odprte v Republiki Sloveniji.

Denar je mogoče poslati tudi s čekom na Mohorjevo družbo v Celovcu pod geslom „Svobodna Slovenija“.

Koordinator za pomoč slovenski državi je glavni tajnik Narodnega sveta koroških Slovencev g. Marjan Pipp, ki uraduje v poslopu Mohorjeve družbe v Celovcu. Njemu naj se prijavijo tudi rojaki, ki bi želeli nuditi osebno pomoč slovenski republiki. (Tel.: 43-0463-56515)

NOVICE IZ SLOVENIJE

SLOVENC V ARGENTINI

LJUBLJANA — Slovenčev klub je zveza prijateljev istoimenskega dnevnika in ima tri namene: hitro širjenje časnika, prebujevati zanimanje za dnevnik tudi med najuglednejšimi Slovenci in nuditi začetno gmotno podporo. Prispevek je 500 slovenskih ekujev (13.000 din), za katere nudi nekatere ugodnosti. Častni člani pa so tudi tisti, ki so bili naročeni na starega Slovenca in imajo več kot 80 let.

LJUBLJANA — Andrej Šifrer je dobil dvakratno platinasto ploščo v priznaje za količino prodanih plošč in kaset. Na podelitvi so predstavili tudi njegova prva videokaseta, dve laserski CD plošči in notno zbirko njegovih pesmi. To je prvič, da podelitev pride v roke slovenski zabavni glasbi.

DOMŽALE — Vojna je prinesla tudi krajo. Vojaki okupacijske armade so vdrl v hišo 85-letnega Domžalčana in odnesli več zlatega nakita. Specialna enota ministrstva za notranje zadeve RS pa je vojake potem zajela in našla pri njih tudi nakit.

BRNIK — Adria Airways je močno prizadeta zaradi bombnega napada na letališče. kaže, da so njena letala in premoženje bila pomemben cilj napadov, saj so poškodovana štiri letala: airbus 320, DC-9 in dva dash 7. Stopnje škode še niso mogli točno ugotoviti, vendar sklepajo, da je najnižja številka (samo pri letalih) okoli 100 milijonov dolarjev. Letala so bila namenjena že dan preje v Pariz, London, Frankfurt in München, pa niso dobila dovoljenja za vzlet. Kljub vsemu pa Adria vozi na vseh linijah, razen na Brnik in tudi tuji partnerji ne prekinjajo pogodb; od nekaterih dobivajo tudi ponudbe za podporo in pomoč. Leteča letala pa navadno nočujejo v Veliki Britaniji, Švici in Nemčiji.

LJUBLJANA — Tudi šport je prizadet zaradi napada okupatorja. Slovenska športna zveza je pozvala športnike, naj zapustijo zvezne selekcije. Tako je prvi izstopil iz jugoslovanske košarkarske reprezentance Jure Zdovc; namiznoteniška igralca Robi Smrekar in Polona Frelih sta odklonila nastop na Mediteranskih igrah, Nogometna zveza Slovenije pa je zaradi okupacije prekinila odnose z jugoslovansko zvezo.

LJUBLJANA — Radijske zveze taksistov in drugih, ki imajo v svojih vozilih brezžične oddajnike, so bile nekaj dni mrtve. Taksisti so od svoje centrale dobivali naročila kar — skozi okno pisarne.

MOKRONOG — Informativna služba petega armadnega območja s sedežem v Zagrebu je sporočila, da je izgubil življenje kapetan Brano Furlan iz Mokronoga. Sporočilo je bilo lažno. Kapetan je živ, čeprav ga je ranil njemu podrejeni oficir Jugoslovanske armade Dragomir Grujevič, ki je teroriziral vojake in civiliste v Mokronogu, potem ko je posadka v tem mestu sklenila, da se ne bo borila proti Slovencem.

LJUBLJANA — Predsednik IS skupščine Slovenije Lojze Peterle je obiskal ranjence ene in druge strani, ki sta se vojskovali ter civiliste, ki so jih pripadniki okupatorske vojske ranili v času nje agresije na Slovenijo in v času premirja. V pogovoru s pacienti je zvedel, kako in kdaj so bili ranjeni in da so vsi vzorno oskrbovani. Ob koncu obiska jim je zaželel čimprejšnje okrevanje in vrnitev domov.

NOVO MESTO — 136 prostovoljcev vseh jugoslovanskih narodnosti se je

prijavilo na novomeškem občinskem sekretariatu za ljudsko obrambo. V enote Teritorialne obrambe pa so razporedili vsega skupaj 35 prostovoljcev raznih tehničnih poklicev, ostale bodo poklicali, če se bo pokazala potreba.

BLAD — Sedemsto samomorov na leto so zabeležili v Sloveniji, zato so strokovnjaki različnih strok obravnavali to razširjenost in njihovo preprečevanje na tridnevnem seminarju. (V to število ni prišteti vojakov, katere je Jugoslovanska ljudska armada proglasila za „samomrilce“ in tako obvestila svoje padlih slovenskih vojakov.)

LJUBLJANA — V Sloveniji je nadpovprečna koncentracija sil jugoslovanske armade. Do tega zaljučka so prišli opazovalci, ki so pregledali sestavo in klasifikacijo vojaških enot, nastanjenih po slovenski zemlji. Vse to je že premlelo notranje ministrstvo konec maja, saj je Igor Bavčar že takrat dejal, da jim ljudje sami večkrat povedo o armadi stvari, ki drugače uidejo očem vladnih ljudi.

LJUBLJANA — Sodelovanje s slovenskimi podjetji v Argentini — Navezovanje poslovnih stikov med slovenskimi podjetniki v Argentini in podjetji v Sloveniji ter iskanje ustreznih partnerjev v obeh smereh je bila tema pogovora, ki sta ga včeraj imela na Gospodarski zbornici Slovenije predsednik Feri Horvat in generalni sekretar pred kratkim ustanovljene slovensko-latinskoameriške trgovske zbornice v Buenos Airesu g. Juan (Stanko; op. Sv. Sl.) Malovrh. Dogovorila sta se za redno izmenjavo informacij o poslovnih možnostih za sodelovanje in za direktno računalniško podprto povezavo obeh zbornic za prenos konkretnih podatkov o ponudbi in povpraševanju med slovenskimi zdenci v Argentini in partnerji v Sloveniji. (Iz Dela, 14. junija 1991)

LJUBLJANA — Na Orgelski tranzverzali je organist Hubert Bergant nastopil v osmih ljubljanskih cerkvah in igral na orgle. S temi nastopi skuša vzbuditi zanimanje za poslušanje historičnega zvoka orgel in iz vsakega inštrumenta izvleči njegovo glasbeno posebnost.

LJUBLJANA — Vlak Eurocity pelje na progi Zagreb-Ljubljana-München vsak dan. Ustavi še na postajah Lesce-Bled in Salzburg; lahko pelje 400 potnikov v spremstvu usposobljenega osebja, ki obvlada vsaj še en tuj jezik.

LJUBLJANA — Slovenska industrija je v mesecu aprilu izdelala za 3,3% manj kot lani istega meseca, v primerjavi prvega štirimesečja pa je zaostala za 11,6%. Brezposelnih pa so meseca marca našli že skoraj 66.000.

HRUŠICA — Predor skozi Karavanke so 1. junija slovesno odprli, naslednji dan pa je stekel redni promet skozi vseh 7.864 metrov. Pravijo, da je eden najspodobnejših mejnih prehodov v Evropi. Slavnostni govornik na slovenski strani je bil prof. Lojze Peterle, predor pa je tudi blagoslovil nadškof dr. Alojzij Šuštar.

VELENJE — Proizvodnjo hočejo v Gorenje — Notranja oprema povečati letos za sedem odstotkov, izvoz pa kar za 161%. S tem mislijo proizvesti 75 tisoč kosov v 12. modelih kuhinjskih oprem. Zaenkrat izvažajo le posamezne komponente kuhinj, čez nekaj let pa upajo prodajati tudi kompletne kuhinje.

Osebne novice

Rojstvo: V družini Raúla Fernández de Danijela roj. Smole se je 14. junija rodila hčerka **Marjana Andreja. Čestitamo!**

Krsti: Krščen je bil 13. julija **Gabrijel Pavšer**, sin Tomaža in Alenke roj. Pograjc. V cerkvi Señor de los Milagros ga je krstil župnik Franc Himmelreich, za botra pa sta bila Marjan in Metka Pograjc.

V soboto, 6. julija, je bil krščen v cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi **Danijel Friderik Radoš**, sin Dinka in Kati roj. Adamič. Botra sta bila Jože Radoš in Cvetka Adamič por. Rivas. Krstil je Jaka Barle CM.

9. julija pa je bila krščena **Marija Paz Jeriha**, hčerka Marijana in Laure roj. Vélez. Botri so bili Viktor Jeriha in Silvina Vélez.

Srečnim staršem naše čestitke!

Smrt: V Lomas de Zamora je 8. julija umrl **Lojze Škoda** (74 let). Naj počiva v miru!

Iz pampe pod Južnim križem prvič na slovenskih tleh

Napeto pričakovanje. Kompozicija abstraktnih figur, oblikovana na južni polobli sveta, čaka trenutek, ko bo dobila svoj končni obraz. Nedovršen mozaik doživetij in spoznanj stremi po svojih močno slutenih, a še nepoznatih sestavnih delih, brez katerih je njegova podoba nepopolna, brez katerih ne more nikdar zasijati v vsem čaru svojih barv.

Prek oceana iz milijonskega mesta ob Atlantiku sem prvič prinesla ta mozaik na prava, resnična, otipljiva slovenska tla. Tu sedaj dopolnujem in preverjam. S strahom, z neučakanostjo sestavljam manjkajoče dele, košček za koščkom. Bojim se razočaranj, a skoraj vsak najde svoj prostor v tej zapleteni ter bogati mreži oblik in barv. Abstraktne figure postajajo vedno bolj stvarne. Zdi se mi, kot bi jih nekje že videla.

Krog slovenske družine v Argentini. Prve izgovorjene besede v slovenščini. Spomini staršev na otroška leta v svoji domovini počasi pronicaajo v mojo bit in oblikujejo predstavo njenih gora, rek, polj, običajev. Zasejejo seme hrepenenja po nečem daljnem, skoraj nedosegljivem, do katerega imamo pravico kot do sonca, vode in zraka, pravico, ki je bila staršem odvzeta pred štirimi desetletji in pol. Slovenske šole in tečaji, slovenska pesem

in pisana beseda, slovenske maše teden za tednom, leto za letom, mladinske in druge organizacije z raznolikimi kulturnimi, verskimi, družabnimi ter športnimi prireditvami. Skupni slovenski domovi, zbirališče zavednih Slovencev in njih podajanje slovenstva mladim rodovom, rojenim pod južnim nebom. Vse to prepleteno z idealizmom, ljubeznijo, vztrajnostjo, kleše v zavest neizbrisne sledove.

In sedaj je mozaik skoraj dokončan. Želela bi odvzeti vse tiste dele, ki ne spadajo v zasnovo harmonične kompozicije. Slovenija je tako majhna, da je vsaka dobra ali slaba stvar lahko zanjo odločilna. Zakaj mračni, brezbrizni obrazi mladih, brez višjih ciljev in teženj? Zakaj toliko nerojenih? Zakaj toliko grobosti in vtapljanja v pijači? Zakaj še vedno toliko laži, sebičnosti in prefinjenega nasilja? Zakaj? Slovenija se ne sme igrati z lastnim življenjem! Slovenija ne sme zagrešiti samomora nad samo seboj. Zakaj ne bi ti, jaz in vsak izmed nas prispevali svoj delež, da bi postal ta mozaik slovenstva čim bolj bogat in popoln, kjer bi vsak v njem z veseljem in ponosom našel tudi samega sebe?

Marija Veronika Snaj
Družina, št. 23

CONVOCATORIA

De acuerdo a los arts. 30 y 33 del estatuto vigente, la Comisión Directiva de la Asociación de Beneficencia "Dr. Gregorio Rozman", convoca a la Asamblea General Ordinaria, para el día 18 de Agosto de 1991 a las 10 hs., que se realizará en la sede social de la calle Martín Fierro 4262, Barrio Peluffo, San Justo, para tratar el siguiente:

ORDEN DEL DIA

- 1) Lectura, consideración y aprobación de la Memoria, Balance General, Cuentas de Gastos y Recursos, Inventario General e Informe de la Comisión Revisora de Cuentas, correspondiente al ejercicio cerrado al 28 de febrero de 1991.
- 2) Elección de tres socios presentes para formar la Junta Electoral (art. 38).
- 3) Elección de dos miembros titulares de la Comisión Directiva, por expiración de mandato (art. 19).
- 4) Elección del Revisor de Cuentas, Vocal y dos Vocales Titulares así como los cinco Vocales Suplentes por expiración de mandato (art. 17).

LA COMISION DIRECTIVA

La Asamblea se celebrará, sea cual fuere el número de socios concurrentes, una hora después de la fijada en la Convocatoria, si antes no se hubiese reunido la mitad más uno de los socios con derecho a voto (art. 33).

Las listas de candidatos a ser votados, deberán ser presentadas a la Comisión Directiva con diez días de anticipación a la fecha de la Asamblea (art. 35).

Zerochnik José - Presidente
Carman Pedro - Secretario

MALI OGLASI

Iščemo oskrbnika za Hotel Mascardi v Bariloche. - Tel. 0944-2548

METKA - L. in F. Švigelj - Otroške obleke - Izbira in tovarniške cene - F. Alcorta 2754 - San Justo (Barrio San Nicolás) - Tel. 441-7496

Snemamo na video kasete - Poroke - Krste - Družinske jubileje - Tel: 767-5200

Splošna pomoč in nasveti o industrijski higieni in varnosti; Tel: 659-3574; **Viktor Fekonja**

PSIHOANALIZA

Psihoanalitični konzultorij; lic. psih. Marko Mustar; Santa Fé 3228, 3º, "M" - Capital - Tel: 83-7347 in 71-3546.

Psihoanalitični in psihoterapijski konzultorij. Psihologinja Olga Žužek. - Moreno 609 - 1º G. Quilmes. Četrtek od 14 do 17. ure. Sobota od 9 do 16. ure. T. E. 256-1313.

ELEKTRONIKA

Električni material za industrijo in dom. **Elektro Ader - Franci Jarc**. Av. Ader 3295 - Munro; Tel.: 766-8947 / 762-1947

Varnostni elektronski sistemi (alarmi) za hiše - tovarne - avtomobile.

Inž. Janez M. Petkovšek, Amianot 9969 - Tel.: 769-1791 - Loma Hermosa

Kadar se o računalnikih (kompjuterjih) govori, **inž. Janez Kocmur** vam poskrbi. Tel.: 651-7459 - Brandsen 2167 - San Justo.

SERVIS

Dolenc Lojze - popravila barvne TV, video-kaset, radio snemalcev, kaset in audio - Cerviño 3942 - San Justo - Tel.: 651-2176.

ZOOZDRAVNIKI

Viktor Leber - splošna odontologija, implantes óseo-integrados; sredo in petek, od 14 do 18; Belgrano 3826 - 7. nadstr. "B" - San Martín - Tel.: 755-1353.

TURIZEM

Potovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni **Marjeta Šenk** - Tel.: 762-2840.

Turizem Bled - Najugodnejše cene za polet z avionom in turizem po svetu - Tel. 628-9504

ARHITEKTI

Arhitektka Ana Marija Sović - Načrti in vodstvo novih zidanih, popravil, dekoracija in načrti za opremo - Rodríguez Peña 336, P. 6º ofic. 64. T. E. 45-2623 in 651-4206.

ADVOKATI

dr. Vital Ašič - odvetnik - ponedeljek, sredo, petek od 17 do 19 - Don Bosco 168 - San Isidro - Tel.: 743-5985.

dr. Franc Knave - odvetnik - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadstr. "E" - Capital - Tel.: 45-0320 in 46-7991

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave - privatne - trgovske - industrijske - odobritev načrtov - Andrej Marolt - Avellaneda 216 - San Miguel - Tel.: 664-1656.

ZA DOM

Matija Debevec - soboslikar. Barvam stanovanja, pohištvo. Peguy 1035 - (1708) Morón.

REDECORA - celotna oprema stanovanj: blago za naslanjače, odeje, zavese, tapete, preproge - Bolívar 224 - Ramos Mejía - Tel.: 654-0352.

Alpe Hogar - **Stane Mehle** - vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - (1826) Rem. de Escalada - Tel.: 248-4021.

Garden Pools - konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično zalivanje - **Andrej Marolt** - Pte. Illia (Ruta 8) Nº 3113 - (1663) San Miguel - Tel.: 664-1656.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda - Sarmiento 385 - 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - Tel.: 325-2127.

Kreditna Zadruga SLOGA - Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA - Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA - PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - Monte 1851 - Uraduje od sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 651-1760. Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 755-1266 - Uraduje ob četrtkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

SLOGA - PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

Cena največ štirih vrstic \$ 18.000,- za enkratno objavo, za vsak mesec - 4 številke - \$ 55.000,-

Nova slovenska znamka za dan D ESLOVENIA LIBRE

Za dan proglasitve samostojne Slovenije je slovenska vlada izdala novo slovensko znamko. Izdelal jo je arhitekt Gregor Košak, osrednji motiv znamke pa je osnutek slovenskega parlamenta, katerega je izdelal že leta 1947 slovenski arhitekt Jože Plečnik. Je zelene barve, nosi napis PTT Slovenija 1991 in ima ob straneh napis „samostojnost“ in „independence“. Beograd te znamke ni hotel priznati.

Fundador: MILOŠ STARE
Director: Valentín B. Debeljak
Propietario: Eslovenia Unida
Redacción y Administración:
RAMON L. FALCON 4158
(1407) BUENOS AIRES
ARGENTINA

Teléfono y Telefax: (54-1) 69-9503

Glavni urednik:

Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:

Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,
Gregor Batagelj

Correo Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 3824
Registro Nac. de la Propiedad Intellectual Nº 85.462	

Naročnina Svobodne Slovenije:

za Argentino \$ 360.000; pri pošiljanju po pošti pa \$ 400.000; ZDA in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 100 USA dol.; obmejne države Argentine 90 USA dol.; Evropa 110 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 120 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 75 USA dol.

V Evropi lahko kupite Svobodno Slovenijo:

v Trstu: Knjigarna Fortunato, Via Paganini 2;
v Celovcu: knjigarna Mohorjeve družbe,
Viktringer 26.

Stavljenje: MALIVILKO

Talleres Gráficos "VILKO" S.R.L.,
Estados Unidos 425

(1101) Buenos Aires - Tel.: 362-7215/1346

dostojanstveno. Izogibajo naj se dejanj, ki bi lahko služili za povod novim nasilnim armadnim dejanjem, in naj upoštevajo navodila slovenskih oblasti.

Ljubljana, 24. maja 1991

Prof. dr. ANTON STRES,
predsednik komisije

Izjava proti nasilju
jugoslovanske armade

Komisija Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci najodločneje obsoja zadnje posege jugoslovanske armade, ki so očiten napad na suverenost Republike Slovenije. Z njimi skuša armada povzročiti nemire in s tem opravičiti morebitne nadaljnje ukrepe, na katere se je očitno pripravila, da bi uvedla izredno stanje in nasilno preprečila osamosvojitve Slovenije.

Kar se je zgodilo v Mariboru, je vredno še posebne obsodbe. Armada je zlorabila zaupanje in med pogajanja v prostorih civilne oblasti ugrabila nekatere pogajalce. Torej so bila pogajanja zanjo le pretveza za ugrabitev. To je cinizem, ki ga je treba odločno obsoditi. Ruši medsebojno zaupanje in otežuje nadaljnje demokratično in nenasilno urejevanje odnosov.

Vse državljane Slovenije pozivamo, naj se ob tem vedejo mirno in

SPZ GALLUS
vabi na koncert
DOMOLJUBNIH
IN NARODNIH PESMI

ki bo 20. julija ob 20.30 uri v
Slovenski hiši

OBVESTILA

PETEK, 19. julija:

Skupna seja Upravnega sveta Zedinjene Slovenije iz razširjenega Medorganizacijskega sveta ob 20 v Slovenski hiši

SOBOTA, 20. julija:

Koncert SPZ Gallus v Slovenski hiši ob 20.30 uri.

NEDELJA, 21. julija:

XXII. Mladinski dan v San Martinu s celodnevnom programom.

SREDA, 24. julija:

Sestanek Lge žena-mati v San Martinu.

SOBOTA, 27. julija:

SKA: Razgovor z dr. Marjanom Eiletzem in prof. Tineto Vivodom izza SSK ob 20. Mala dvorana Slovenske hiše.

NEDELJA, 28. julija:

V Hladnikovem domu v Slovenski vasi 39. obletnica doma.

SREDA, 7. avgusta:

Sestanek Zveze slov. mater in žena v Slovenski hiši ob 17. uri

SOBOTA, 10. avgusta:

8. Kulturni večer SKA ob 20. uri. Predava dr. Alojz Kukovica: „Ob 500-letnici sv. Ignacija Lojolskega“.

Vse obiskovalce Gallusovega
KONCERTA

v soboto, 20. julija ob 20.30

opozarjamo na dokumentarno

RAZSTAVO

propagandnih sredstev, časopisnih obvestil, diplom, spominskih daril in poročil o zborovih nastopih v domovini (v slikah in besedi).

Razstava bo odprta v soboto od 18. ure naprej in še eno uro po koncertu.

DOBIČEK

koncerta je namenjen Republiki Sloveniji za skromno kritje stroškov, obnove „bratskega“ uničevalnega dela ob osamosvojitvi in za pogumno nadaljevanje naporov domovine za dosego končnega cilja.

PROSIMO ZA VELIKODUŠNE
PRISPEVKE.

Slovenska kulturna akcija

Izza Svetovnega slovenskega kongresa
arh. Marjan Eiletz
in prof. Tine Vivod

Mala dvorana Slovenske hiše, v soboto, 27. julija ob 20.

SDO — SAN MARTIN — SFZ
vabi na

XXII. MLADINSKI DAN

v nedeljo, 21. julija

SPORED:

8.00: začetek tekmovanja 12.30: kosilo
8.45: sveta maša 13.30: mini Tombola
10.00: dviganje zastav 18.00: kulturni program.

Sodeluje: orkester Rock and Polka

V nedeljo, 28. julija 1991

39. obletnica društva Slovenska vas

spored:

8.45 dviganje zastav
9.00 sveta maša - daruje prelat dr. Alojzij Starc,
somašujejo gg. lazaristi
10-12 Plavalni turnir v bazenu farne šole Marije Kraljice
12.30 Kosilo
15.30 Kulturni program: Blagoslovitev nove slovenske zastave
Slavnostni govornik: g. Marjan Loboda
Po programu videokaseta o zadnjih dogodkih v Sloveniji
Vsi toplo vabljeni!